

KÚRIA

Bfv.I.476/2017/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év november hó 28. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben **a terhelt** - védője útján - előterjesztett felülvizsgálati indítványát elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 26.B.1856/2012/51. számú és a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.537/2015/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Járásbíróság a 2014. november 20. napján kihirdetett 26.B.1856/2012/51. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettségében [1978. évi IV. törvény 319. § (1), (3) bekezdés b) pont], európai közösségek pénzügyi érdekének megsértése büntettségében [1978. évi IV. törvény 314. § (1) bekezdés a) pont], jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntettségében [1978. évi IV. törvény 288. § (1) bekezdés a) pont], hitelezési csalás büntettségében (1978. évi IV. törvény 297/A. §). Ezért halmazati büntetésül háromszáz napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel összegét 3.000 forintban állapította meg. A terhelttel szemben kiszabott összesen 900.000 forint pénzbüntetés megfizetésére tíz havi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett a polgári jogi igényről és a bűnjelekről.

A terhelt és védője felmentés érdekében bejelentett fellebbezése folytán eljárva a Nyíregyházi Törvényszék a 2016. május 25. napján meghozott 2.Bf.537/2015/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a tényállás 1) pontjában írt cselekményt

hűtlen kezelés büntettének [Btk. 376. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], a tényállás 2) pontjában írt cselekményt költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], a tényállás 3) pontjában írt cselekményt hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt - védője útján - terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) és c) pontjában írt okból. Álláspontja szerint az eljárás bíróságok ítéletei törvénysértők, mert a terhére rótt bűncselekmények elévültek, az elévülés már a gyanúsítás közlésének időpontjában bekövetkezett. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az 1) tényállási pontban rögzített tényekre vonatkozó bizonyítási indítványait elutasította, holott azok alkalmasak lettek volna arra, hogy a kiállított számlák valótlanosságát megcáfolják. A 2) tényállási pontot érintően pedig arra hivatkozott, hogy a ... Hivatalhoz benyújtott támogatás igénylésével összefüggésben a nyomozati iratok 263. oldalán szereplő monitoring lap terhelő adatait fogadták el az eljárás bíróságok, ugyanakkor az ott található adatokkal ellenkező, a védekezését alátámasztó bizonyítékokat nem értékelték. Hivatkozott arra is, hogy a 3) pontban rögzített, az 1978. évi IV. törvény 297/A. §-ába ütköző cselekmény az elbíráláskor már nem volt bűncselekmény, nem volt büntethető, ezért az ítélet ilyen okból is törvénysértő.

Eljárási szabálysértésként - tartalma alapján - utalt még az indítvány az indokolási kötelezettség megszegésére is.

Ezért kérte, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjában írt okból a felülvizsgálati eljárás lefolytatását követően az első és másodfokon eljárás bíróságok határozatait a Kúria változtassa meg, a terhére rótt bűncselekmények miatt emelt vád alól mentse fel, másodlagosan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.481/2017. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt a tényállás támadása miatt törvényben kizártnak ítélte.

Az elévülés vonatkozásában pedig eseti döntésekre hivatkozással fejtette ki, hogy a nyomozás elrendelés érdekében megszakította az elévülést.

Indítványozta ezért, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően a felülvizsgálati indítványban megjelölt

okokra figyelemmel bírálta felül; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Ilyen eljárási szabálysértést azonban a felülbírált ügyben nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány az elsőfokú ítéleti tényállás 1) és 2) pontját érintően a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti indokolási kötelezettség megsértésére is hivatkozott, emellett álláspontja szerint a terhelt terhére megállapított bűncselekmények elévültek. Ezért a felülvizsgálati eljárás tanácsülésen történő lefolytatása volt indokolt.

A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben nem alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. Ebből következően a bizonyítékok eltérő értékelésére, eltérő következtetés levonására, bizonyításra, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.

Az indítványozó mindhárom tényállási pontot érintően a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységén keresztül az irányadó tényállást támadja, megkérdőjelezi az 1) pontban rögzített számlák valótlanságának tényét, a 2) tényállási pont vonatkozásában vitatja azt, hogy a ... Hivatalhoz benyújtott okiraton nem szerepel az, hogy 2007. évre a terhmék után támogatást igényelt volna, míg a 3) tényállási pont esetében álláspontja szerint a büntetőjogi felelőssége megállapításához szükséges ténybeli adatokat az ítélet nem tartalmazza. Mindebből következően a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységének, a védelmi bizonyítási indítványok elutasításának sérelmezése és a tényállás meg nem engedett támadása a törvényben kizárt.

Az indítványozó eljárási szabálysértésként hivatkozott a büntethetőség elévülésére, illetve ennek meg nem állapítására.

A Be. 373. § (1) bekezdés I. a) pontja alapján az ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének van helye elévülés miatt.

Az indítványnak a bűncselekmények elévülésére vonatkozóan kifejtett érvelésére mind az elsőfokú bíróság, mind a másodfokú bíróság kitért a határozatok indokolásában (Nyíregyházi Járásbíróság 6.B.1856/2012/51. számú ítélet 9. oldal, Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.537/2015/9. számú ítélet 13. oldal 4. bekezdés).

Az indítványozó álláspontja szerint - mivel az eljárás ismeretlen tettes ellen folyt - a terhére megállapított bűncselekmények a gyanúsítottként történő kihallgatásának időpontjában, azaz 2012. június 27. napján elévültek.

Az 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével. A tényállás 1) és 2) pontjában írt cselekmények esetén az elévülési idő öt év, míg a 3) pontban írt cselekmény vonatkozásában három év volt a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2013. július 1. napján történt hatályba lépéséig. A Btk. 26. § (1) bekezdése szerint a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével.

Az irányadó tényállás 1) pontjában rögzített bűncselekmény elkövetési ideje 2006. december 15., a 2) pontban írt bűncselekmény elkövetési ideje 2007. május 11., míg a 3) pontban szereplő bűncselekmény elkövetési ideje 2008. július 2. napja.

A sértett gazdasági társaságok jogi képviselője által előterjesztett feljelentés alapján indult meg a büntetőeljárás; e feljelentés megnevezte mindhárom, a tényállásban szereplő bűncselekmény elkövetőjeként a terheltet, majd a nyomozást a Nyíregyházi Városi Ügyészség 2011. január 11. napján rendelte el.

Az 1978. évi IV. törvény 35. § (1) bekezdése szerint az elévülést a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen, a bűncselekmény miatt fogbanatosított büntetőeljárási cselekménye félbeszakítja; a félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. Ugyanígy rendelkezik a Btk. 28. § (1) bekezdése is. Következésképpen a bírói gyakorlat abban, hogy a büntethetőség elévülését csak az érdemi cselekmény szakítja félbe, amelynek ténybeli alapja megegyezik az utóbb vád tárgyává tett cselekmény lényegével és meghatározott személy utóbb vád tárgyává tett tények megvalósításában játszott szerepének tisztázására irányul (BH 2014.69.II.).

A bűncselekmény elévülését tehát csak azok az ügy előbbre vitelét célzó, érdemi eljárási cselekmények szakítják félbe, amely ténybeli alapja azonos az utóbb vád tárgyává tett cselekmény ténybeli alapjával (tárgyi feltétel); illetve amelyet meghatározott személy – a későbbi terhelt – ellen a fentebb említett tények bekövetkezésében, előidézésében játszott szerepének tisztázására irányulnak (személyi feltétel). A fenti feltételek együttes érvényesülése esetén az elévülés attól függetlenül félbe szakad, hogy a büntetőeljárás megindítására az akkor még ismeretlen személy, vagy már ismert személy ellen került-e sor, illetve hogy a terhelttel szemben a bűncselekmény megalapozott gyanújának közlése, gyanúsítotti kihallgatása megtörtént-e (BH 2007.363.; BH 2014.69.).

A Legfőbb Ügyészség ennek alapján okszerűen hivatkozott arra, hogy a feljelentés az elbírált (vád tárgyává tett) bűncselekményekre vonatkozott, és azok elkövetőjeként a terheltet jelölte meg.

A fentiekre tekintettel a nyomozás elrendelése folytán a tényállásban rögzített cselekmények elévülése megszakadt, ekként az eljárt bíróságok helyesen állapították meg azt, hogy a bűncselekmények nem évültek el.

A felülvizsgálati indítvány hivatkozott arra is, hogy az 1978. évi IV. törvény 297/A. §-ába ütköző bűncselekmény 2012. évi C. törvény szerint már nem volt bűncselekmény, ezért a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján bűncselekmény hiányában a Be. 267. § (1) bekezdés a) pontja szerint a büntetőeljárást hivatalból meg kellett volna szüntetni.

A másodfokú határozat 14. oldalának 5. bekezdése rögzíti, hogy a tényállás 3) pontjában írt bűncselekményt, azaz a hitelezési csalást a 2012. évi CCXXIII. törvény 36. § (9) bekezdése 2013. február 1. napjától hatályon kívül helyezte és a 2012. évi C. törvény sem tartalmaz ilyen bűncselekményt. A hitelezési csalás büntette vonatkozásában a védő érvelése kapcsán a Kúria az alábbiakat emeli ki:

A Btk. 2. § (2) bekezdésére figyelemmel a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvényt kell alkalmazni, ha eszerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, valamely törvényi tényállás megszüntetése esetén a bíróságnak azonban azt is vizsgálnia kell, hogy az adott magatartás nem ütközik-e az új büntető törvény szerinti más tényállásba.

Az 1978. évi IV. törvény 297/A. §-a szerint a hitelezési csalást az követte el, aki gazdasági tevékenység gyakorlásához folytatandó hitel nyújtásához, megszüntetéséhez vagy a hitel feltételek megváltoztatásának kedvező elbírálása érdekében valótlan tartalmú okiratot használt fel. Az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C.

törvény (Btk.) ezt a tényállást már nem tartalmazza, ugyanakkor a 345. § szerint hamis magánokirat felhasználásának vétségét követi el az, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ fel. Miután hamis tartalmú magánokirat felhasználását az elbíráláskor hatályos törvény is büntetni rendeli, felmentő rendelkezés meghozatalának nincs helye, miként az eljárás megszüntetésére sem kerülhet sor (BH 2016.229.).

Ekként a másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a cselekmény a Btk. 345. §-a szerinti hamis magánokirat felhasználása vétségének minősül.

A felülvizsgálati indítvány a tényállás 1), 2) pontja vonatkozásában az indokolási kötelezettség megsértése miatt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból is kérte a felülvizsgálati eljárás lefolytatását.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja alapján hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogerős határozat által megállapított tényállás és a bíróság erre vonatkozó bizonyíték-értékelő tevékenysége e rendkívüli jogorvoslattal nem támadható.

Az indítványban megjelölt ok csak akkor vezethet hatályon kívül helyezéshez, ha szoros összefüggésbe hozható a bűnösség megállapításával, a felmentéssel, az eljárás megszüntetésével, a jogi minősítéssel, a büntetés kiszabásával, illetve az intézkedés alkalmazásával.

A Be. 258. §-ában előírtakra figyelemmel a bíróság indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig azt köteles ellenőrizni. Ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését, akkor valósul meg az érdemi

felülbírálat lehetősége, aminek következménye a hatályon kívül helyezés.

A jogi indokolás körében a hatályon kívül helyezés csak akkor következhet be, ha a jogi indokolás annyira hiányos, hogy nem állapítható meg belőle jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés (1/2007. BK vélemény).

Mindebből következően e felülvizsgálati ok kapcsán nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a büntetés kiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége (BH 2012.32.).

Az indokolási kötelezettség megszegésének vizsgálata során az indokolás helyessége ugyanis már kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának meg nem engedett támadása (BH 2017.48.).

Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés sem az elsőfokú bíróság, sem a másodfokú bíróság ítélete vonatkozásában nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a 4. oldal 2. bekezdésétől a 8. oldal 6. bekezdéséig bezárólag kimerítően és részletesen tartalmazza a terhelt felülvizsgálati indítványában is előadott védekezését, továbbá azon bizonyítékok összevetését és értékelését, melyekre a tényállást alapította. Részletesen elemzi a terhelt ügyvezetése alatt álló társaság részéről a Kecsap Kft. által kiállított számlák kompenzálásának módját, melyre vonatkozóan a másodfokú bíróság bizonyítást is folytatott és annak eredményeként a tényállást kiegészítette, a bizonyítékok értékeléséről a másodfokú ítélet számot adott (másodfokú ítélet 7., 9. oldal).

A 2) tényállási pontot illetően az eljárási bíróságok elemezték a támogatás igénylése során benyújtott okiratok tartalmát, az abban foglaltak valóságát, illetve a támogatást nyújtó ... Hivatal okiratba foglalt nyilatkozatát.

Nem helytálló az a hivatkozás sem, hogy a 3) tényállási pont a cselekmény megállapításának alapjául szolgáló tényeket nem tartalmazza, hiszen a terhelt - mint ahogy azt az ítéletek is rögzítik - azzal, hogy az I.Kft. nevében úgy nyilatkozott, hogy a hitelt csak forgóeszköz vásárlására használja fel, valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, mert már ekkor tudta, hogy ezt nem kizárólag erre fogja felhasználni, hanem tovább fogja utalni a kapcsolt vállalkozásai, illetve egy orosz cég részére (másodfokú határozat 12. oldal 5. bekezdés).

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Az előzőekben kifejtettekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványban foglaltak alapján a Kúria sem törvénysértő minősítést, sem törvénysértő büntetés kiszabását nem találta megállapíthatónak.

A felülvizsgálati indítvány ezért részben kizárt, az érdemi felülvizsgálatot lehetővé tévő részében pedig nem alapos.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - mivel olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a Be. 426. §-a szerint hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdés és a Be. 421. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez utóbbi esetben a Kúria a felülvizsgálati indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. november 28.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő